بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/179

- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު:
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: -
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: -

- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:

* ނަން: މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން
* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A138670
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ކަރަންކާގެ / ގދ. ފިޔޯރީ
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ހުޅުމާލެ ފުލް 04 / ކ.މާލެ

- ރަޖިސްޓްރީ ތާރީޚް: 20 ރަޖަބް 1437 / 27 އެޕްރީލް 2016 * ނިމުނު ތާރީޚް: 21 ރަޖަބް 1437 / 28 އެޕްރީލް 2016

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު ނަންބަރު: 145-J/MD/2016/3005 ކޯޓު އަމުރު
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ހުށަހެޅި ތާރީޚް: 23·04·2016 * ނިމުނު ތާރީޚް: 23·04·2016

- މައްސަލަ ބެލި ފަޒީލަތުންގެ މަޖިލިސް:

ފަޒީލަތުލް ޝުޖާޢު އުތުމާން   އިސްފަޒީލަތުލް ޢަބްދުﷲ ދީދީ   ފަޒީލަތުލް ޢަބްދުއްރަޢޫފް އިބްރާހީމް

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/3005 ކޯޓު އަމުރު އެ ކޯޓުން ނެރުއްވިފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުޞޫލަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ ގދ. ވާދޫ / ކަރަންކާގެ، މުޙައްމަދު ނޫރައްދީންއެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1) ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/3005 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެ އަމުރަކީ ގދ. ވާދޫ / ކަރަންކާގެ، މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހަކަށް ގެއްލުމެއްދޭން އުޅުން / ތެރަރިޒަމް މައްސަލާގައި ހުކުމްކުރެވެންދެން މީހަކަށް ނުފޫޒެއް ފޯރުވައިފާނެކަމަށް ބަލައި 23 އޮކްޓޫބަރު 2016 ގެ 17:56 ން ފެށިގެން 03 މަހި 2016 ގެ 17:55 ގެ ނިޔަލަށް ގޭގައި ބަންދުކޮށްގެން ބަހައްޓަން އަމުރުކޮށް ނެރެފައިވާ އަމުރެކެވެ.

2) ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/3005 ކޯޓު އަމުރު އެ ކޯޓުން ނެރުއްވިފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުޞޫލަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން، 02 (ދޭއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް، އެ ނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަވައިފައެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/3005 ކޯޓު އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ވަސީލަތްތަކުގެ ކްރިމިނަލް ޕްރޮސިކިއުޝަން ބަންދުކުރުމުގެ ނިންމުމުގެ ޤަވާޢިދު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ޚިލާފު ނުކުތާއެއް ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތްނިމުނުގޮތުގެ ޚުލާޞާ ރިޕޯޓުގެ 9 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމަކާނުލައި ނިންމެވިފައިވާ އަމުރުތަކަށް ބުރި ހުރަހެއް ނުކުތާ.

3) މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެ ފަރާތުން ދެއްކެވި ވާހަކަތަކާއި މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހެއްގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި ފަނޑިޔާރު ބަލަންޖެހޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށް ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ޤަވާއިދު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 5 ސަބަބުންކުރެ ސަބަބެއް އޮތުމަކާއި، އެއިން ސަބަބެއް އޮތްކަން ނުވަތަ ނެތްކަމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ބާރު ލިބިދީފައިވަނީ ފަނޑިޔާރަށްކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަދި 49 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި؛

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށް ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ޤަވާއިދު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، އެމީހަކާމެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްގެ ހެކި ފޮރުވުމަށް ނުވަތަ ހެކިބަސްދޭން ހުރި މީހަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރާނެކަމަށް، ނުވަތަ ކޯޓަށް ހާޒިރު ނުވާނެކަމަށް، ނުވަތަ ފިލާފާނެކަމަށް، ނުވަތަ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ފަނޑިޔާރަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެމީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ނެރުމުގެ ބާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި؛

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް މީހަކު ބަންދުކުރުމުގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ކާފީ ހެކިތަކެއް ނެތްކަމުގައި ވިޔަސް، ޝައްކުކުރެވޭ ކުށުގެ ނުރައްކާތެރިކަމާ ބަލައިކަމާއި، އަދި

އެކުން ތަމްޔީޒުކުރުމުގައި ހުރި [illegible] [illegible] އުސޫލުތަކާއި، އެކަމުގައި ހިމެނޭ [illegible] [illegible] ކޮބައިކަމާއި، ކުށުގެ [illegible] ކޮބައިކަމާއި، ކުށުގެ [illegible] ކޮބައިކަމާއި، އެކުށަކީ [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބަކީ ކޮބައިކަމާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހާލަތްތަކަކަށްވާކަމާއި، އަދި [illegible] [illegible] ނުރައްކާތެރިކަމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ނ) ދެވަނަ ކަމަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/3005 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވަނީ، ކ. މާލެ / މ. [illegible]، އަޙްމަދު ރިޝްވާން ޢަބްދުﷲ [illegible] [illegible] [illegible] ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން ގެ ބައިވެރިވުމެއް އޮތްކަން، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު: MF/143711 "ބަނދަރުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ފޯމް" [illegible]، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ އެމައްސަލައާ މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްގެ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެއްކަމާއި އަދި މި މައްސަލައާ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެއްކަމުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި؛

ކުށެއްގެ ތުހުމަތުކުރެވިގެން ތަޙްޤީޤު ކުރަމުންދާ މީހަކު [illegible] ތުހުމަތުގެ [illegible] މީހެއް ކަމާއި، [illegible] މީހެއްގެ [illegible] ގޮތެއް ނިންމާ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/90 ޤަޟިއްޔާއިން އެނގެއެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، މުޙައްމަދު ނޫރައްދީންގެ މައްޗަށް ހުރި ހާލު ޤަރީނާތަކަށް ބަލާއިރު ތުހުމަތު ކުރެވޭ ހާދިސާ ހިނގި ދުވަސްވަރު ހުޅުމާލޭގައި ކާރެއް އެތެރެކޮށް އާލާތު ބޭނުންކޮށްފައިވާ ކަމަށް މުޙައްމަދު ނޫރައްދީންގެ ފަރާތުން ތަޙްޤީޤުގައިވެސް އަދި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައިވެސް ބުނެފައިވާއިރު، މުޙައްމަދު ނޫރައްދީންގެ ބުރުދުގެ ގަރާޖުގައި އޮތް މި ކާރުގެ ތެރެއިން ނެގުނު ސާމްޕަލްތަކެއް ލިބުނު މައިޓޮކޮންޑްރިއަލް ޑީ.އެން.އޭ (އެމް.ޓީ ޑީ.އެން.އޭ) އަޙްމަދު ރިޟްވާން އަބްދުﷲ ގެ މަންމަގެ މައިޓޮކޮންޑްރިއަލް ޑީ.އެން.އޭ (އެމް.ޓީ ޑީ.އެން.އޭ) އާ ދިމާވާ ކަމަށް ޑީ.އެން.އޭ ތަޙްލީލީ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮންނަ ކަމާއި، ހާދިސާ ހިނގިކަމަށް ބުނެވޭ ރޭގައި މުޙައްމަދު ނޫރައްދީންގެ ބުރުދުގެ ގަރާޖުގައި އޮތް ކާރު ހާދިސާ ހިނގި ސަރަހައްދާ ކައިރިގައި ފެންނަން އޮތްކަން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާންތަކުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި އެއީ އެ ކާރު ދުއްވި ފަރާތަކީ މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން ކަމަށް ބުނެފައިވާކަމުން، މިކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލައި މުޙައްމަދު ނޫރައްދީންގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ޖަރީމާގެ ބާވަތާއި މައްސަލައިގެ ކަން ހިނގާދިޔަ ގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތައް މައުޟޫޢީވެފައިވާކަމާއި، އަދި މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ މިންވަރު އޮތް ކަމަށް އެކުލެވިގެން ކަށަވަރު ތަޙްޤީޤުގައިކަން އެނގޭތީއެވެ.

ވީމާ، މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ދެކެނުމަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/3005 ކޭސް އަދި ނުކުތާތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލުތަކަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ކުރެވިގެން ކަމުގައި ނުވާތީ، އެ ކޯޓުގެ އަމުރުގައި، ގދ. ވާދޫ / ކަރަންކާގެ، މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން "ގޯގައި" ބަންދުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމާއި، އޭނާ ބަންދުކޮށްފައި ބަރާބަރަށް އަމުރުކުރި ސަބަބަށް ބަދަލު ގެނެސްދިނީމެވެ.

- **ޙުކުމް**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ކަންކަން އެހަދުން ހުރުމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2016/3005 ކޯޓު އަމުރުގައި، މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން "ގޭގައި" ބަންދުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 9 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި، ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވައި ހެކިނައްތާލުމަށް މަސައްކަތްކޮށްފާނެކަމަށްޓަކައި، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ކޯޓު އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ ތަނެއްގައި މުޙައްމަދު ނޫރައްދީން ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށް މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.